Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K2-12C/21/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7221206985
Dátum vydania rozhodnutia:	14. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Petra Hrebíčková
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2024:7221206985.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Petrou Hrebíčkovou v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, D., zastúpená advokátskou kanceláriou IURISTICO s.r.o., IČO: 36 588 041, so sídlom Cimborkova 13, Košice, proti žalovanej: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, IČO: 00 606 707, so sídlom Rastislavova 43, Košice, zastúpená JUDr. Alenou Zadákovou ml., advokátka, so sídlom Kováčska 32, Košice, IČO: 17 072 760, o náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur,

r o z h o d o l :

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 10.000 eur v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobkyni proti žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

III. Návrh žalovanej na prerušenie konania zamieta.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou došlou súdu dňa 14.09.2021 domáhala, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť jej sumu 10.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

2. Žalobu odôvodnila na tom skutkovom základe, že je osobou zdravotne ťažko postihnutou. Narodila sa s vrodenou vývojovou chybou chrbtice - závažným typom rázštepu chrbtice, čo znamená, že sa celoživotne lieči a bola nútená podstúpiť i viacero operačných zákrokov. Dňa 12.09.2018 bola u žalovanej na klinike ortopédie a traumatológie hospitalizovaná za účelom chirurgického zákroku, ktorého predmetom mala byť osteotómia panvy, uvoľnenie mäkkých častí, sadra, podávanie liekov – teda v podstate plastika panvy, ako to vyplýva z ňou podpísaného informovaného súhlasu zo dňa 12.09.2018. V rozpore s uvedeným informovaným súhlasom žalobkyne sa žalovaná počas operačného zákroku dňa 13.09.2018, počas chirurgickej operácie rozhodla na žalobkyni vykonať artrotómiu, OP podľa Girdlestona vpravo a re-adduktorotómiu s dekompresiou (bilat.) – a teda odňať jej hlavicu stehennej kosti. Na takýto operačný výkon žalobkyňa súhlas nedala. Uvedené napokon uznáva i samotná žalovaná, keď v prepúšťacej správe z tejto hospitalizácii sa v časti Epikríza uvádza: “Vzhľadom na nemožnosť vykonania pôvodne plánovej osteotómie panvy ...bol vykonaný... výkon... artrotómia, OP podľa Girdlestona vpravo...“. Túto skutočnosť žalobkyňa jasne a čestne vyhlásila i v žiadosti o prešetrenie adresovanej Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Uvedené konštatoval i Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v oznámení výsledku prešetrenia podnetu zo 04.11.2019 na str. 3, keď uviedol: „Zdravotná dokumentácia však neobsahuje písomný záznam o Vašom poučení a Váš preukázateľný informovaný súhlas s operačným výkonom v rozsahu, ako bol u Vás realizovaný dňa 13.09.2018. O možnosti zmeny plánovaného operačného postupu v prípade nepriaznivých anatomických pomerov ste podľa dostupnej zdravotnej dokumentácie, neboli preukázateľne poučená.“ Na uvedenom závere nič nemenia ani závery Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou,

že podľa doloženej dokumentácie sa mu tento zákrok javí lege artis v užšom zmysle, pretože by teoreticky (štatisticky) mohol viesť k odstráneniu bolesti. Očakávania žalobkyne smerovali po celú dobu k dospievaniu aj pred operáciou k tomu, že jej bedrový kĺb bude zachovaný po čo najdlhšiu možnú dobu, s maximálnym možným využitím alternatívnych postupov. Uvedený chirurgický zákrok z 13.09.2018 jej očakávania úplne zmaril a keď to zistila, cítila šok a zúfalstvo, mentálne ani fyzicky na tento zákrok nebola pripravená. Istý čas nebola schopná ani komunikovať s matkou. Cítila poníženie ako ľudskej bytosti, akoby si pre svoje celoživotné postihnutie nezasluhovala, aby s ňou nakladali ako s ľudskou bytosťou, ktorá má právo mať vôľu. Počas zákroku sa žalovaná svojvoľne rozhodla operovať jej inú, hoci priľahlú časť tela a to nezvratným invazívnym zákrokom – odstránením hlavice stehennej kosti, čím jej žalovaná odňala nádej na iný možný vývoj. Uvedený protiprávny zásah zasiahol žalobkyňu v citlivej životnej etape dospievania, ukončovania strednej školy, ktoré z hľadiska priateľských vzťahov i životnej motivácie sú veľmi cenné. V stave, v akom bola, musela v maturitnom ročníku požiadať o prerušenie štúdia od 15.01.2019 do 30.06.2019, teda bola pripravená o možnosť maturity vo vybranom odbore a napokon bola donútená aj požiadať o zmenu študijného/učebného odboru, z odboru obchodná akadémia na odbor technicko-administratívny pracovník. Uvedený zásah tak predstavuje protiprávny zásah do telesnej a psychickej integrity, súkromia a dôstojnosti žalobkyne - zahŕňajúcich aj slobodu rozhodovať sa o jej zdravotnom stave a liečbe. Výšku náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyňa odôvodnila závažnosťou zásahu a jeho okolnosťami, kedy nebola rešpektovaná jej vôľa na úplne iný lekársky zákrok, kedy sa žalovaná svojvoľne počas operácie rozhodla amputovať bedrový kĺb žalobkyne bez jej súhlasu, kedy sa nakladalo svojvoľne s telom žalobkyne pod narkózou s nevratnými dôsledkami, pričom uvedený postup lekára je ireverzibilný, za úplne odňatie nádeje na iný postup, hoci aj len teoretickej, na iný či menej invazívny zákrok, za šok, ktorý jej žalovaná spôsobila, za narušenie dôvery v lekárov, za odňatie možnosti normálne fungovať a ukončiť v normálnom stave niektoré životné etapy ako je maturita v pôvodnom odbore, za neospravedlnenie sa žalovanej za uvedený zákrok a za poníženie v podobe nerešpektovania vôle žalobkyne, t. j. za svojvoľné nakladanie s jej telom.

3. Žalobkyňa k žalobe pripojila nasledujúce prostriedky procesného útoku: návrh na výsluch žalobkyne, jej matky E. B., žiadosť o prijatie na štúdium na strednej škole, rozhodnutie o prijatí na Strednú odbornú školu pre žiakov s telesným postihnutím, žiadosť o povolenie prerušenia štúdia, žiadosť o prešetrenie postupu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, oznámenie výsledku prešetrenia podnetu zo dňa 04.11.2019, prepúšťacia správa zo dňa 05.10.2018, ošetrovateľská prepúšťacia správa zo dňa 05.10.2018, poučenie a písomne informovaný súhlas pacienta zo dňa 12.09.2018.

4. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe došlej súdu dňa 10.03.2022 uviedla, že je možné ustáliť, že zdravotný stav žalobkyne bol riešený na zodpovedajúcom pracovisku žalovanej a to plne kvalifikovanými pracovníkmi s dostatočnou praxou, skúsenosťami a špecializáciou a najmä v súlade s dosiahnutými poznatkami medicínskej vedy a teda lege artis. Na podnet žalobkyne bol vykonaný dohľad na diaľku Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý uviedol, že: „Extirpácia hlavy pravého femuru s opakovanou tenotómiou adduktorov bola v tomto prípade plne indikovaným výkonom. Anatomické a funkčné pomery nedávajú dobrú prognózu pre indikáciu kĺb zachovávajúcej operácie.“ Výkonom dohľadu bolo teda konštatované, že zdravotná starostlivosť bola žalobkyni poskytnutá správne a lege artis. Zdravotný stav žalobkyne bol komplikovaný početnými predchádzajúcimi operačnými zásahmi a chronickým poškodením pri závažných diagnózach a z tohto dôvodu predoperačným zistením bol pôvodný výkon, teda osteotómia neuskutočniteľná pre lokálne podmienky (zrasty a zmeny po predchádzajúcich operáciách) a po konzultácii s prednostom kliniky bola vykonaná extirpácia hlavy femuru vpravo a opakovaná tenotómia adduktorov obojstranne. Žalovaná ďalej poukázala na to, že v predoperačnom období nie je možné jednoznačne určiť rozsah poškodenia a operačné možnosti u pacienta často rozhoduje až lokálny nález počas samotného operačného výkonu. U žalobkyne bol klinický nález dlhodobo ovplyvňovaný postupujúcimi chronickými degeneratívnymi zmenami pri jej základných diagnózach, ako aj opakovanými operačnými zásahmi v minulosti, čo dosvedčujú aj ambulantne záznamy z vyšetrení. Tieto okolnosti výrazne zmenili možnosti operačného riešenia u žalovanej, ako aj priamo ovplyvnili pooperačný priebeh klinického stavu. Vykonaný operačný zákrok bol lege artis, teda v súlade s najnovšími odbornými poznatkami a dlhoročnými skúsenosťami uvedeného pracoviska, ktorý ako jediný v danej chvíli poskytoval možné zlepšenie jej zdravotného stavu. Napokon aj z protokolu číslo 1263/2018 o vykonanom dohľade z 25.09.2019 pod číslom 18938/2018/802 konajúci úrad konštatoval: „Vyhodnotením informácii získaných výkonom dohľadu na mieste a prešetrením zdravotnej dokumentácie, skupina vykonávajúca dohľad a u dohliadaného subjektu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalobkyni nezistila porušenie § 4 ods. 3 zákona č.

576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti.“ Zo strany žalovanej teda nedošlo pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti k poškodeniu zdravia, teda absentuje v danej veci príčinná súvislosť medzi poskytnutou zdravotnou starostlivosťou a následkom, poškodením zdravia žalovanej. Žalovaná ďalej poukázala na to, že podľa nej existuje prekážka litispendencie v uvedenom konaní, nakoľko žalobkyňa si voči žalovanej uplatnila aj nárok titulom náhrady škody na zdraví vo výške 4.000,- eur, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. K2-20C/70/2020, pričom skutkový základ oboch nárokov, t. j. titulom náhrady škody na zdraví ako aj nemajetková ujma, je v konaní uplatňovaná na tých istých skutkových tvrdeniach. Z tejto súvislosti poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS/426/2014. Zároveň navrhla prerušiť predmetné konanie do skončenia konania sp. zn. K2-20C/70/2020, nakoľko v uvedenom konaní sa rieši otázka rozhodujúca pre toto konanie, t. j. posúdenie poskytovania zdravotnej starostlivosti.

5. Žalobkyňa v replike zo dňa 19.04.2022 uviedla, že predmetom tohto konania je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do iných zložiek jej osobnosti, t. j. neoprávnený zásah do jej integrity, odňatie jej nádeje na iný vývoj a priebeh jej liečenia, za zásah do jej cti a ľudskej dôstojnosti – a to za nerešpektovanie jej slobodnej vôle ako pacientky podrobenej chirurgickému zákroku a realizáciu chirurgického zákroku s nezvratnými následkami bez jej súhlasu. Opätovne zdôraznila, že jej písomný súhlas na chirurgický zákrok žalovanej jasne a výslovne obsahoval iba súhlas, aby jej bola realizovaná osteotómia – plastika panvy, čo napokon vyplýva aj z priloženého informovaného súhlasu. Žalovaná napokon nepoprela skutočnosť, že dňa 13.09.2018 nerealizovala pôvodne plánovanú operáciu, osteotómiu panvy, na ktorú mala písomný súhlas žalobkyne a ktorú žalobkyňa očakávala, ale počas operácie, keď bola žalobkyňa pod narkózou bezbranná, sa rozhodla pre iný zákrok (extirpáciu – amputáciu bedrového kĺbu a súvisiace). Napokon uvedené vyplýva aj z dokladu vyhotoveného samotnou žalovanou a teda z prepúšťacej správy zo dňa 05.10.2018, kde žalovaná v časti epikríza uviedla, že pôvodne plánovanú osteotómiu panvy nerealizovala pre „nemožnosť“ a na miesto nej bol na žalobkyni vykonaný výkon artrotómia, OP podľa Girdlestona vpravo...“. Túto skutočnosť potvrdil i Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, tak ako to uviedla v žalobe. Na zákrok dňa 13.09.2018 teda žalovaná nedisponovala jej súhlasom, ktorý podľa zákona musí byť písomný, nakoľko išlo o invazívny zákrok v anestéze a zároveň sa jednalo aj o zmenu liečebného postupu. Žiadne z tvrdení uvádzaných žalovanou v jej písomnom vyjadrení, nie je spôsobilé vyvrátiť tvrdenia žalobkyne a dôkazy, že neboli splnené zákonné podmienky na chirurgický zákrok zrealizovaný žalovanou dňa 13.09.2018. Zo žiadnych tvrdení žalovanej napokon nevyplýva, že na takýto zákrok v súlade so zákonom č. 576/2004 Z.z. mala žalovaná súhlas žalobkyne, resp. že takýto zákrok bolo možné realizovať bez tohto súhlasu. Podotkla, že ani prípadný záver orgánu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a nezistení porušenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. nie je spôsobilý zmeniť nič na jej žalobných tvrdeniach o porušení iných ustanovení predmetného zákona, vyžadujúcich písomný súhlas pacienta so zákrokom a splnení predpokladov pre zodpovednosť podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ak takýto súhlas chýba. Ďalej uviedla, že boli zasiahnuté jednotlivé zložky jej osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, v danom prípade sa teda jednalo o neoprávnený zásah a vzhľadom na povahu tohto zásahu, tak ako to uviedla v jednotlivých bodoch žaloby, si uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy, pričom jej výška je na zvážení súdu po zohľadnení zásahu a okolnosti porušenia práva. Ďalej podotkla, že návrh na prerušenie konania resp. aj tvrdení o prekážke litispendencie je nedôvodný. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. K2-20C/70/2020 je úplné iný nárok a to odškodnenie bolesti spôsobenej jej žalovanou invazívnym chirurgickým zákrokom a jeho komplikáciami a teda jednorazová náhrada škody podľa § 444 Občianskeho zákonníka a súvisiaceho zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Výsledok tohto konania a súdom priznaná výška bolestného nijako teda neovplyvní predmetné prebiehajúce súdne konanie o typovo inom nároku za nezákonný zásah do iných zložiek spätých s jej osobnosťou. Skôr začaté konanie pod sp. zn. K2-20C/70/2020 nepredstavuje ani prekážku skôr začatého konania o tom istom nároku, keď jeho predmetom je bolestné, preto poukaz žalovanej na uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 426/2014 je z hľadiska v ňom riešených nárokov úplne nepríhodný a bez významu pre túto žalobu.

6. Žalovaná v duplike zotrvala na svojej argumentácii, priložila znalecký posudok č. 27/2023, ktorý bol vypracovaný v konaní vedenom pod sp. zn. K2-20C/70/2020 o náhradu škody na zdraví, z ktorého podľa nej jednoznačne vyplýva, že žalovaná postupovala de lege artis.

7. Žalobkyňa v podaní zo dňa 15.03.2024 k znaleckému posudku organizácie MED – PRO ORTO, s. r. o., ktorý predložila žalovaná, uviedla, že tento znalecký posudok je pre toto konanie o nemajetkovú ujmu irelevantný. Poukázala na to, že uvedený znalecký posudok je nepodložený konkrétnymi adekvátnymi

podkladmi, je nepreskúmateľný. Zároveň namietla subjektívnu zaujatosť znalcov, neprípustné právne posudzovanie aspektov vo veci znalcami, zjavný potenciál zaujatosti znalcov, pričom voči rozsudku v konaní K2-20C/70/2020 podala žalobkyňa odvolanie. Zároveň však uviedla, že aj pri takomto obhajobnom znaleckom posudku z neho napokon vyplýva, že žalobkyňa dala súhlas na úplne iný zákrok, tak ako to už uviedla v žalobe a mala právo očakávať, že s ňou nebude nakladané inak. Z čoho jednoznačne vyplýva, že pacient musí so zákrokom súhlasiť, aby bol tento po práve. Navrhla výsluch manžela matky žalobkyne F. G., ako aj rodinnej priateľky F. F..

8. Žalobkyňa v podaní došlom súdu dňa 26.03.2024 poukázala aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej jednoznačne vyplýva, že nedobrovoľne vykonaný lekársky zákrok, hoci nepatrný, je porušením práv zakotvených v čl. 8 Európskeho dohovoru. Výnimkou je prípad, kedy je tento zásah nutný v demokratickej spoločnosti na ochranu práv druhých alebo prípad, kedy sa pacient nachádza v stave, kedy nie je schopný udeliť súhlas. Závažnosť a okolnosti neoprávneného zákroku žalovanej na nej, ako okolnosti rozhodujúce pre rozhodnutie o výške primeranej peňažnej, symbolickej náhrady, ktorú žaluje, sa jej zdali konkrétne odôvodnené a zjavne ako osoba zdravotne postihnutá od narodenia, ťažko, blízko veku mladistvej, si podľa nej navyše zasluhuje osobitné ohľady a pri opakovanom invazívnom nakladaní s jej telom zo strany zdravotníckych zariadení. Nie je iba kus živého mäsa, ktoré treba raz a navždy ráznym krokom vyriešiť. Žalobkyňa uviedla, že bola jej výslovná vôľa s týmto kĺbom nejaký čas žiť a bola zvyknutá aj na bolesť kĺbov, kĺb bol len subluxovaný, ale nejako fungoval, pomáhal jej sa hýbať a mať pocit kompletnosti. Zároveň poukázala na to, že ak za ujmy v podobe tvrdenej existujúcej povesti v podobe na verejnosti prednesených tvrdení, či správ, ohľadom niektorých vyššie postavených osôb, sú priznávané niekoľko tisícové, či radovo vyššie náhrady nemajetkovej ujmy, v danom prípade má za to, že je viac, než splnené priznať jej ako primeranú symbolickú náhradu nenahraditeľnej nemajetkovej ujmy, vo výške akú žaluje. Napokon zdôraznila, že uvedeným zákrokom došlo k ireverzibilnému zásahu na pohybovo kostnej oporne podstatnej a pohybovo nevyhnutnej časti.

9. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu, ako aj výsluchom žalobkyne a výsluchom svedkyne E. G. B. (matky žalobkyne) a zistil tento skutkový stav:

10. Z poučenia a písomného informovaného súhlasu pacienta (čl. 20 spisu) podľa § 6 zákona č. 576/2004 Z.z. mal súd preukázané, že žalobkyňa dňa 12.09.2018 o 10:40 hod. udelila súhlas s navrhovaným (plánovaným) diagnosticko-liečebným postupom, príp. navrhovaný výkon (chirurgický, endoskopický, iný: hospitalizácia, podávanie liekov, odbery krvi, operácia – osteotómia panvy, uvoľnenie mäkkých častí, sadra, podávanie liekov p.o, i.v., s.c., i.m. + ostatná starostlivosť).

11. Z prepúšťacej správy vyhotovenej žalovanou dňa 05.10.2018 (čl. 15-18 spisu) na klinike ortopédie traumatológie pohybového ústrojenstva pracoviska Triedy SNP 1 vyplynulo, že hospitalizácia trvala od 12.09.2018 09:00 hod. do 05.10.2018 10:00 hod. na uvedenej klinike, pričom pacientka (žalobkyňa) bola prijatá pre luxáciu pravého bedrového kĺbu za účelom operatívneho riešenia. Zo str. 8 v časti Epikríza prepúšťacej správy vyplýva konštatovanie, že žalobkyňa bola pacientka s hore uvedenom anamnézou prijatá na kliniku žalovanej v doprovode matky, po štandardnej predoperačnej príprave operovaná 13.09.2018 v CA. Vzhľadom na nemožnosť vykonania pôvodne plánovanej osteotómie panvy pre zmenené anatomické pomery po predchádzajúcich operáciách chrbtice s prítomným materiálom a pokročilú deštrukciu hlavice femuru pri iliackej luxácii, po schválení vedením KOaTPÚ bol vykonaný menej rizikový výkon za účelom lepšieho polohovania pacientky a ústupu algii – artrotómia, OP podľa Girdlestona vpravo a re-adduktorotómia s dekompresiou.

12. Z oznámenia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou o výsledku prešetrenia podnetu žalobkyne zo dňa 04.11.2019 (čl. 1112 spisu) mal súd preukázané, že zdravotná dokumentácia neobsahovala písomný záznam o poučení žalobkyne a jej preukázateľný informovaný súhlas s operačným výkonom v rozsahu, aký bol u nej realizovaný dňa 13.09.2018. O možnosti zmeny plánovaného operačného postupu v prípade nepriaznivých anatomických pomerov, podľa dostupnej zdravotnej dokumentácie, nebola preukázateľné žalobkyňa poučená. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou konštatoval, že bol zistený nedostatok súvislosti s informovaním o plánovanom operačnom výkone, resp. o možnosti zmeny plánovaného operačného postupu v prípade nepriaznivých anatomických pomerov, čo bolo postúpené Ministerstvu zdravotníctva SR ako vecne príslušnému orgánu na ďalšie šetrenie. Záverom Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou uviedol, že

u poskytovateľa pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nezistil porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Z uvedenej správy napokon vyplýva, že bol navrhovaný (plánovaný) diagnosticko-liečebný postup, t. j. osteotómia panvy – uvoľnenie mäkkých častí, sadra, podávanie liekov + ostatná starostlivosť. Avšak bol zrealizovaný dňa 13.09.2018 operačný výkon artrotómia, oper. sec. Girdlestone I. dx., re-adductorotenotomio et decompresio coxae I. svalov, ktoré spôsobovali výrazné deformácie v oblasti bedrových kĺbov a dolných končatín a bola odstránená chorobne zmenená hlavica pravej stehennej kosti.

13. Zo žiadosti o zmenu študijného/učebného odboru zo dňa 02.09.2019 vyplynulo, že žalobkyňa požiadala o povolenie zmeny zo študijného odboru obchodná akadémia na účebný odbor technicko-administratívny pracovník na Strednej spojenej škole, H. I. XXX, D. zo zdravotných dôvodov.

14. Zo žiadosti o prijatie na štúdium na strednej škole zo dňa 02.09.2019 vypláva, že žalobkyňa požiadala o prijatie na štúdium na Spojenej škole. Z rozhodnutia Spojenej školy, H. I. XXX, D. zo dňa 02.09.2019 vyplynulo, že žalobkyňa bola prijatá na štúdium do 1. ročníka vzdelávacieho programu stredné odborné vzdelanie v učebnom odbore technicko-administratívny pracovník v školskom roku 2019/2020.

15. Zo žiadosti o povolenie prerušenia štúdia vyplynulo, že žalobkyňa požiadala o prerušenie štúdia v školskom roku 2018/2019 v čase od 15.01.2019 do 30.06.2019 z vážnych zdravotných dôvodov.

16. Z listu adresovaného Ministerstvu zdravotníctva SR vyplynulo, že žalobkyňa požiadala o preskúmanie poskytnutia zdravotnej starostlivosti žalovanou.

17. Z výpovede žalobkyne vyplynulo, že uvedeným lekárskych zákrokom, na ktorý nedala informovaný súhlas, sa cítila ponížená, akoby pre svoje celoživotné postihnutie nezaslúžila, aby sa s ňou nakladalo ako s ľudskou bytosťou. Uvedená operácia je naviac ireverzibilná (odstránením hlavice stehennej kosti jej bola odňatá nádej na iný možný vývoj). Navyše uvedený zákrok sa uskutočnil v období jej dospievania, ukončovania strednej školy, na ktorej mala spolužiakov a kamarátov. V dôsledku tejto operácie musela prerušiť štúdium v maturitnom ročníku od 15.01.2019 do 30.06.2019. Bola pripravená o možnosť maturity vo vybranom odbore, napokon musela požiadať o zmenu učebného odboru z odboru obchodná akadémia na odbor technicko-administratívny pracovník. Žalobkyňa tak stratila čas, ktorý mohla stráviť so svojimi spolužiakmi z ročníka. Uvedený zásah do jej osobnej integrity sa prejavil aj vo vzťahu k lekárom. Žalobkyňa bola v šoku z vykonaného zákroku, stratila dôveru v lekárov a lekárskej inštitúcie, má obavu, ak ma absolvovať akékoľvek ďalšie zákroky (ošetrenie), neustále sa uisťuje (u svojej mamy), či jej aj bude vykonaný zákrok, s ktorým súhlasila a nie nejaký iný. Napokon uvedeným zákrokom sa ocitla imobilná na vozíku s vyžadujúcou 24 hodinovou opaterou. Uvedený zákrok sa však prejavil aj vo vzťahu žalobkyne k jej matke, ktorý bol po dlhší čas po operácii veľmi tristný, nedokázali spolu komunikovať, prejavili sa tak u žalobkyne ako u jej matky stavy depresie, neboli schopné hovoriť o uvedenom zákroku, žalobkyňa sa do seba uzavrela, nestretáva sa už s kamarátmi, spolužiakmi v rozsahu, ako to bolo pred uvedeným zákrokom.

18. Z výpovede svedkyne, matky žalobkyne, E. G. B. vyplynulo, že pokiaľ by vedela aký zákrok bude urobený žalobkyni, nikdy by žalovanej nezverila svoju dcéru do rúk. Bolo jej povedané, že predmetom zákroku bude osteotómia panvy, ku ktorému dala žalobkyňa aj písomný súhlas, avšak žalovaná vykonala celkom iný zákrok, odňala žalobkyni nezvratne bedrový kĺb. Keď svedkyňa po operácii odkryla žalobkyňu, videla, že nemá žiadnu sadru, na čo reagoval doktor J. tak, že žalobkyni museli vybrať bedrový kĺb. Opísala, že správanie sa žalovanej po zákroku bolo nehorázne, nikto sa s nimi na túto tému nebavil, všetci zatĺkali. Aj svedkyňa sa už po uvedenom zákroku bojí s dcérou navštíviť zdravotné zariadenie. Jej 20 ročné úsilie, keď dcéra aspoň s oporou prešla sama určitú vzdialenosť, bolo týmto zákrokom zmarené. Zároveň tento zákrok ovplyvnil ich vzťah so žalobkyňou. Dva roky sa nerozprávali a svedkyňa mala pocit, že ako matka zlyhala. Aj ona na tom bola zle psychicky a zdravotne, po uvedenom zákroku v roku 2018 strávila s dcérou v nemocnici pre zápal dlhší čas, dcéra mala dlho po zákroku aj nočné mory. Samotná svedkyňa podstúpila operáciu pre rakovinu prsníka, pre zhubný nádor, neskôr hysterektómiu. Okrem svojej dcéry sa stará aj o chorých rodičov. Takýto zásah, ktorý bol vykonaný na žalobkyni bez jej súhlasu, považuje za nezvratný a zároveň tento zákrok zmenil žalobkyňu, ktorá už nie je tým istým človekom, ako pred zásahom. Má síce 25 rokov, ale je zlomeným človekom.

19. Právne súd posúdil spor podľa nasledujúcich právnych predpisov.

20. Podľa Článku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny, ktorý bol publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 40/2000, a ktorým je Slovenská republika viazaná (ďalej len "Dohovor o ľudských právach a biomedicíne"), zmluvné strany budú chrániť dôstojnosť a identitu všetkých ľudí a zaručia každému bez diskriminácie rešpektovanie jeho integrity a iných práv a základných slobôd v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny. Každá zmluvná strana prijme v rámci svojho vnútroštátneho zákonodarstva nevyhnutné opatrenia potrebné na realizáciu článkov tohto dohovoru.

21. Podľa článku 5 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, zásah v oblasti zdravia sa môže vykonať iba vtedy, ak osoba, ktorej sa týka, bola informovaná a so zásahom vyjadrila súhlas. Pred zákrokom musí byť osoba primerane informovaná o jeho účele a povahe, ako aj o následkoch a rizikách zákroku. Príslušná osoba môže svoj súhlas kedykoľvek slobodne zrušiť.

22. Z čl. 8 uvedeného Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne vyplývajú núdzové situácie, kedy možno vykonať uvedený lekársky zákrok aj bez súhlasu dotknutej osoby.

23. Podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, každý má právo, aby sa rešpektoval jeho súkromný život v súvislosti s informáciou o jeho zdraví.

24. Podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, každý má právo na všetky informácie tykajúce sa jeho zdravotného stavu, prianie jednotlivca nebyť o ňom informovaný sa dodrží podľa čl. 10 ods. 3 citovaného Dohovoru vo výnimočných prípadoch možno v záujme pacienta obmedziť práva uvedené v ods. 2.

25. Podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

26. Podľa § 1 zákona č. 576/2004 o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako ZoZS), tento zákon upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postup pri úmrtí a výkon štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti.

27. Podľa § 2 ZoZS, ak tento zákon neustanovuje inak, zdravotná starostlivosť je súbor pracovných činností, ktoré vykonávajú zdravotnícki pracovníci vrátane poskytovania registrovaných1a) alebo povolených1b) humánnych liekov a zdravotníckych pomôcok, ktoré spĺňajú požiadavky na uvedenie na trh podľa osobitného predpisu,1c) diagnostických zdravotníckych pomôcok in vitro, ktoré spĺňajú požiadavky na uvedenie na trh podľa osobitného predpisu1d) a dietetických potravín, ktoré spĺňajú požiadavky na uvedenie na trh podľa osobitného predpisu1e) s cieľom predĺženia života fyzickej osoby (ďalej len "osoba"), zvýšenia kvality jej života a zdravého vývoja budúcich generácií; zdravotná starostlivosť zahŕňa prevenciu, dispenzarizáciu, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť a pôrodnú asistenciu. Súčasťou poskytovania zdravotnej starostlivosti je aj preprava podľa § 14 ods. 1; pracovné činnosti pri preprave podľa prvej časti vety nemusia byť vykonávané zdravotníckymi pracovníkmi. (2) Zdravotný výkon je ucelená činnosť zdravotníckeho pracovníka, ktorá predstavuje základnú jednotku poskytovania zdravotnej starostlivosti. (3) Neodkladná zdravotná starostlivosť (ďalej len "neodkladná starostlivosť") je zdravotná starostlivosť, ktorá sa poskytuje osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú z jej základných životných funkcií, bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť, ktorej bezprostredné neliečenie by mohlo viesť k ohrozeniu jej života alebo zdravia, alebo spôsobuje náhle zmeny správania a konania, pod ktorých vplyvom osoba bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Neodkladná starostlivosť je aj taká zdravotná starostlivosť, ktorá sa poskytuje pri pôrode a pri vyšetrení, diagnostike a liečbe rýchlo sa šíriacej a život ohrozujúcej nákazy, ak existuje dôvodné podozrenie, že osoba môže byť zdrojom takejto rýchlo sa šíriacej a život ohrozujúcej nákazy. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, ak si zdravotný stav tejto osoby vyžaduje

poskytovanie neodkladnej starostlivosti počas prepravy do zdravotníckeho zariadenia alebo medzi zdravotníckymi zariadeniami, neodkladná preprava darcu ľudského orgánu alebo príjemcu ľudského orgánu, ak si ich zdravotný stav vyžaduje poskytovanie neodkladnej starostlivosti počas prepravy, neodkladná preprava zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú činnosti súvisiace s odberom ľudského orgánu, ak by odklad ich prepravy mohol ohroziť život alebo zdravie príjemcu ľudského orgánu alebo by mohol viesť k nezvratnému poškodeniu ľudského orgánu určeného na transplantáciu, a neodkladná preprava ľudského orgánu určeného na transplantáciu, ak by odklad prepravy tohto ľudského orgánu mohol ohroziť život alebo zdravie príjemcu ľudského orgánu alebo by mohol viesť k nezvratnému poškodeniu tohto ľudského orgánu. Neodkladnú prepravu vykonávajú poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby;1) neodkladnú prepravu vykonáva v rámci poskytovania špecifickej zdravotnej starostlivosti 1b) aj vojenské zdravotníctvo, ak sú splnené požiadavky na materiálno-technické vybavenie a personálne zabezpečenie ambulancie záchrannej zdravotnej služby ustanovené osobitným predpisom. 1c)

28. Podľa § 4 ods. 4 ZoZS, na poskytovanie zdravotnej starostlivosti sa vyžaduje informovaný súhlas (§ 6 ods. 4), ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6 ods. 9).

29. Podľa 6 ods. 1 ZoZS, ošetrujúci zdravotnícky pracovník je povinný informovať o účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti, o možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti (ďalej len "poskytnúť poučenie"), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a), a) osobu, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo aj inú osobu, ktorú si táto osoba určila, b) zákonného zástupcu, opatrovníka, poručníka, inú fyzickú osobu ako rodič, ktorá má maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti, osobu, ktorá má dieťa v pestúnskej starostlivosti, osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom a má dieťa dočasne zverené do starostlivosti, budúceho osvojiteľa, osobu, ktorá má dieťa zverené podľa osobitných predpisov,4a) alebo štatutárneho zástupcu zariadenia, v ktorom sa vykonáva rozhodnutie súdu o nariadení ústavnej starostlivosti alebo rozhodnutie súdu o uložení ochrannej výchovy5) (ďalej len "zákonný zástupca"), ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je maloleté dieťa, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony (ďalej len "osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas") a vhodným spôsobom aj osobu nespôsobilú dať informovaný súhlas.

30. Podľa § 6 ods. 4 ZoZS, informovaný súhlas je preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo poučenie podľa tohto zákona. Informovaný súhlas je aj taký preukázateľný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti, ktorému predchádzalo odmietnutie poučenia, ak v tomto zákone nie je ustanovené inak (§ 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1, § 40 ods. 2).

31. Podľa § 6 ods. 5 ZoZS, písomná forma informovaného súhlasu sa vyžaduje a) v prípadoch uvedených v § 6b, § 27 ods. 1, § 36 ods. 2, § 38 ods. 1 a v § 40 ods. 2, b) pred vykonaním invazívnych zákrokov v celkovej anestéze alebo lokálnej anestéze, c) pri zmene diagnostického postupu alebo liečebného postupu, ktorý nebol obsahom predošlého informovaného súhlasu,

32. Podľa § 6 ods. 6 ZoZS, informovaný súhlas dáva, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 6a), a) osoba, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, alebo b) zákonný zástupca, ak osobou, ktorej sa má zdravotná starostlivosť poskytnúť, je osoba nespôsobilá dať informovaný súhlas; takáto osoba sa podieľa na rozhodovaní v najväčšej miere, ktorú dovoľujú jej schopnosti.

33. Podľa § 6 ods. 9 ZoZS, informovaný súhlas sa nevyžaduje v prípade
a) neodkladnej starostlivosti, ak nemožno včas získať informovaný súhlas, ale ho možno predpokladať,
b) ochranného liečenia uloženého súdom podľa osobitného predpisu,6)
c) ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá šíri prenosnú chorobu, ktorá závažným spôsobom ohrozuje jej okolie, alebo
d) ambulantnej starostlivosti alebo ústavnej starostlivosti, ak ide o osobu, ktorá v dôsledku duševnej choroby alebo s príznakmi duševnej poruchy ohrozuje seba alebo svoje okolie, alebo ak hrozí vážne zhoršenie jej zdravotného stavu.

34. Podľa § 6 ods. 10 ZoZS, spôsob poučenia, obsah poučenia, odmietnutie poučenia, informovaný súhlas, odmietnutie informovaného súhlasu a odvolanie informovaného súhlasu sú súčasťou zápisu do zdravotnej dokumentácie (§ 21). Ak informovaný súhlas dal zákonný zástupca [odsek 5 písm. b)], súčasťou zápisu do zdravotnej dokumentácie je aj vyjadrenie osoby nespôsobilej dať informovaný súhlas s poskytnutím zdravotnej starostlivosti.

35. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

36. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

37. Napriek tomu, že život a zdravie patria k najdôležitejších hodnotám v ľudskom živote, neexistuje kodifikované zdravotnícke právo, ale problematika zdravotníckeho práva je komplexom celého radu právnych predpisov, rôznej právnej sily, ktorých základom sú medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, smernice EÚ a Ústava Slovenskej republiky. Medzi tieto medzinárodné predpisy patrí aj Dohovor Rady Európy o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vrátane dodatkových protokolov a Dohovor o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka. V súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny, tzv. Dohovor o ľudských právach a biomedicíne, ktorého je SR zmluvnou stranou, tento dohovor je publikovaný v zbierke zákonov ako oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR č. 40/2000 Z.z. Ďalším významným medzinárodným dokumentom, ktorý priamo zasahuje do problematiky ľudských práv v oblasti zdravotníctva je Európska sociálna charta z roku 1969, ktorá bola v SR prijatá ako zákon č. 329/1998 Z.z. Dohovor – Európska sociálna charta. Do oblasti zdravotníckeho práva významne zasahujú aj právne predpisy občianskeho práva hmotného a procesného, trestného práva hmotného, procesného práva správneho, napr. z oblasti občianskeho práva je to Občiansky zákonník č. 40/1964.

38. V danom prípade si žalobkyňa uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pretože bez jej súhlasu (písomného informovaného súhlasu podľa § 5 písm. b) ZoZS), ktorý sa vyžaduje podľa § 6 zákona č. 576/2004 Z.z. žalovaná vykonala zákrok úplne iný, než na ktorý mala súhlas od žalobkyne, konkrétne išlo o operačný výkon artrotómia, oper. sec. Girdlestone I. dx., re-adductorotenotomio et decompresio coxae I., v dôsledku čoho bola žalobkyni odňatá chorobne zmenená hlavica pravej stehennej kosti. Žalobkyňa však ako pacient dala súhlas na úplne iný zákrok, viď čl. 20 spisu, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa dala dňa 12.09.2018 písomný súhlas k plánovanému diagnosticko-liečebnému postupu – operácia – osteotómia panvy, uvoľnenie mäkkých častí, sadra a podávanie liekov + ostatná starostlivosť.

39. V danom prípade je nesporné, že medzi sporovými stranami vznikol podľa § 12 zákona č. 576/2004 právny vzťah, ktorého predmetom bolo poskytnutie zdravotnej starostlivosti. Uvedený vzťah nie je vzťahom vertikálnym, ale horizontálnym a z predmetného zákona vyplývajú práva pacienta, ktorému sa poskytuje zdravotná starostlivosť, a ktorý má právo na § 11 ods. 9 citovaného zákona a) až i) na vyššie uvedené označené práva, pričom písm. b) hovorí o právo na informácie týkajúce sa svojho zdravotného stavu, písm. c) hovorí o právo na informovanie o účele, povahe, následkoch a rizikách poskytnutia zdravotnej starostlivosti a možnostiach voľby navrhovaných postupov a rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti (§ 6 ods. 1).

40. Pri výkone zdravotnej starostlivosti vždy dochádza k zásahu do telesnej integrity, informovanému súhlasu musí predchádzať poučenie, ktoré musí byť poskytnuté zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť pre informovaný súhlas. Povinnosť poučiť pacienta vyplýva lekárovi priamo z citovaného zákona a nesplnenie tejto povinnosti je porušením zákonnej povinnosti. Zmyslom poučenia pacienta je, aby pacient na základe znalosti svojho ochorenia, jeho prognózy, prípadne dôsledkov a rizík medicínskych výkonov, mohol rozhodnúť, či udelí, alebo neudelí informovaný súhlas k liečbe. Pacient má teda právo, aby bol poučený o podobe ochorenia

a o potrebných medicínskych výkonov tak, aby mohol aktívne spolupracovať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Právna úprava, poučenia pacienta, vyplýva z § 6 zákona č. 576/2004. Žalobkyňa bola v danom prípade síce poučená, avšak o úplne inom liečebnom postupe -osteotómii panvy, teda žalovaná si nesplnila riadne povinnosť uloženú mu zákonom č. 576/2004 Z.z. a bez výslovného, informovaného súhlasu navyše písomného, došlo k nezvratnému zásahu do telesnej, osobnej integrity žalobkyni ako pacientky, teda bolo bez jej súhlasu nakladané s jej telom v rozpore s ňou udeleným písomným informatívnym súhlasom, keď dňa 13.9.2018 bol vykonaný úplne iný lekársky zákrok, na ktorý žalovaná nemala informovaný súhlas žalobkyne.

41. V danom prípade sa teda jednalo o lekársky zákrok, na ktorý sa vyžadoval písomný, informovaný súhlas a zároveň nešlo o zdravotný výkon, pre ktorý sa nevyžaduje informovaný súhlas. ZoZS totiž v § 6 ods. 9 zakotvuje výnimky, pokiaľ ide o poskytovanie neodkladnej starostlivosti, kedy sa nevyžaduje informovaný súhlas a túto možno realizovať aj bez súhlasu pacienta. Z uvedeného je zrejmé, že protiprávnosť lekárskeho zákroku vyplýva z poskytnutia alebo vykonania lekárskej zdravotnej starostlivosti bez súhlasu pacienta. Za postup de lege artis možno považovať len poskytnutie zdravotnej starostlivosti, ktoré je vykonané v súlade s informovaným súhlasom pacienta. Prevedenie akéhokoľvek medicínskeho úkonu bez toho, aby mu predchádzal informovaný súhlas pacienta, je protiprávnym konaním zo strany zdravotníckych pracovníkov, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, resp. v rozpore so všeobecne záväzným predpisom, t.j. zákonom č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Nemožno totiž opomenúť, že nielen postup non de lege artis medicine je protiprávnym konaním zo strany zdravotníckych pracovníkov, z ktorého je vyvodzovaná právna zodpovednosť. V súčasnosti je čoraz častejšie právna zodpovednosť v medicíne vyvodzované taktiež pre porušenie povinnosti zdravotníckych pracovníkov, poskytovať vyšetrovacie, diagnostické, liečebné a preventívne úkony zdravotnej starostlivosti iba na základe slobodného a informovaného súhlasu pacienta, ktorému malo predchádzať poučenie zo strany ošetrujúceho zdravotníckeho pracovníka.

42. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že nedobrovoľne prevedený zákrok, hoc nepatrný, je porušením práv zakotvených v čl. 8 Európskeho dohovoru. Výnimkou je prípad, kedy je tento zásah nutný v demokratickej spoločnosti pre ochranu práv druhých, alebo pre prípad, kedy sa pacient nachádza v stave, že nie schopný udeliť súhlas. Je teda irelevantné, či v danom prípade sa jednalo o zdravotnú starostlivosť, ktorá bola poskytnutá v súlade s poznatkami doterajšej medicínskej vedy, protiprávnosť totiž spočíva v poskytnutí lekárskej zdravotnej starostlivosti bez súhlasu, bez relevantného písomného, informovaného súhlasu žalobkyne. Preto je bez právneho významu, že zákrok –artrotómia panvy vo vzťahu ku ktorému žalovaná poukazuje na závery znaleckého posudku č. 27/2023, bol plne indikovaný a teda, že zdravotná starostlivosť bola poskytnutá správne, nakoľko bez písomného informatívneho súhlasu pacienta (žalobkyne) na daný zákrok, ide o protiprávne konanie zo strany žalovanej, za čo žalovaná nesie zodpovednosť. Pri neoprávnenom zásahu sa nevyžaduje zavinenie toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Zodpovednosť za zásah sa preto nemožno nikdy vylúčiť dôkazom ospravedlniteľného omylu. Predpokladom zodpovednosti nie je ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu a bude stačiť, že zásah bol objektívne spôsobilý narušiť alebo ohroziť chránené právo

43. V danom prípade súd dospel k záveru, že podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka u žalobkyne boli dané. Ako neoprávnený zásah súd posúdil vykonanie lekárskeho zákroku dňa 13.09.2018 bez písomného informovaného súhlasu žalobkyne, pričom nešlo zároveň o zákrok, na ktorý by sa nevyžadoval písomný súhlas a ktorá skutočnosť bola spôsobilá a aj privodila zásah do osobnej integrity žalobkyne, do jej súkromného života. Súd pri stanovovaní výšky nemajetkovej ujmy prihliadol na závažnosť ujmy (zásah, ktorý spočíval v odňatí bedrového kĺbu, ktorý je ireverzibilný). Tento zásah spôsobil, že žalobkyňa prerušiť štúdium, prišla o čas strávený so spolužiakmi, zároveň stratila časť priateľov, zároveň tento zásah jej spôsobil šok, spôsobil nedôveru v lekárov a medicínsky systém. Následky týchto zásahov, ktoré sa u žalobkyne prejavili, súd posúdil aj s ohľadom na doterajšiu súdnu prax, pokiaľ ide o rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy. Pri posúdení výšky nemajetkovej ujmy súd zároveň zobral do úvahy aj to, že žalovaný sa doposiaľ nijakým spôsobom žalobkyni neospravedlnil, že sa jedná o nezvratný zásah, t. j. vyoperovanie bedrového kĺbu. Pokiaľ ide o uplatnenú nemajetkovú ujmu 10.000,- eur, súd ju považoval za primeranú, aj vzhľadom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v prípade nedobrovoľnej sterilizácie Rómiek

priznal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 27.000,- Eur, 28.000,- Eur resp. 31.000,- Eur každej zo sťažovateliek.

44. K argumentácii žalovanej v jej písomnej záverečnej reči ohľadne princípu primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, aby táto na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadosťučinenie, kedy žalovaná poukazuje na rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 171/2005 zo dňa 27.4.2006, v zmysle ktorého je nepredstaviteľné, aby výška nemajetkovej ujmy presahovala výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov podľa zákona č. 274/2017 Z.z., ktorý limituje výšku odškodnenia u obetí trestných činov, súd tiež uvádza, že výška náhrady za utrpenú ujmu nie je zákonom nijako limitovaná a jej určenie je ponechané na voľnej úvahe rozhodujúceho súdu. I keď jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 OZ (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - vždy s prihliadnutím na individuálne okolnosti charakterizujúce závažnosť vzniknutej ujmy a na jedinečnú povahu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné kvantifikovať. Náhrada skutočne zodpovedajúca utrpenej ujme je pojmovo vylúčená a priznávaná náhrada je tak len akousi „finančnou náplasťou“, ktorou je osobe, do ktorej osobnosti sa zasiahlo umožnené kompenzovať utrpenú ujmu formou peňažnej výhody. Z tohto pohľadu preto akokoľvek vysoká priznaná suma nemôže nikdy skutočne odstrániť, napraviť, odvrátiť ňou utrpený zásah, svojím spôsobom môže iba vyvážiť jej utrpenie. Stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce vecou voľnej úvahy súdu, jeho úvaha musí byť ale náležite odôvodnená a vždy musí mať základ v takých konkrétnych skutkových zisteniach súdu, ktoré zohľadňujú individuálne okolnosti prejednávaného prípadu a so zreteľom na ne sú relevantné pre posúdenie primeranosti náhrady v zmysle § 13 ods. 3 OZ.

45. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby (v tomto prípade do jej telesnej integrity) pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata je individuálna. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi a už vôbec nie katagoricky odvíjať výšku nemajetkovej ujmy pri neoprávnenom zásahu do osobnosti fyzickej osoby od výšky sumy odškodnenia obetí trestných činov určenej zákonom o obetiach TČ.

46. V tomto smere súd poukazuje aj na nedávne rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/188/2021 zo dňa 26.10.2023 ktorý pri odškodňovaní pozostalých príbuzných podľa § 11 až 13 Občianskeho zákonníka uviedol: „Odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od verejnoprávnych predpisov, ktorými na seba štát dobrovoľne preberá záväzok odškodnenia pri najzávažnejších zásahoch do osobnej a telesnej integrity (a ktorého výška závisí výlučne od "nastavených parametrov sociálneho štátu")), nie je presvedčivé, ani spravodlivé. Vzhľadom k verejnoprávnemu charakteru osobitnej regulácie sa nejaví ako vhodné preberať verejnoprávnu konštrukciu odškodňovania do rýdzo súkromnoprávnych vzťahov. Zákonom o obetiach TČ na seba štát preberá záväzok kompenzovať dôsledky spôsobené trestnou činnosťou iných subjektov. V danom prípade pri odškodňovaní pozostalých obetí dopravnej nehody nie sú prítomné také spoločné znaky, ktoré by zdôvodňovali analogickú aplikáciu tejto maximálnej výšky odškodnenia na rýdzo súkromnoprávne vzťahy medzi sekundárnou obeťou a pôvodcom protiprávneho zásahu. Navyše, záväzok štátu uhradiť obetiam trestných činov určitú peňažnú čiastku je len podporným mechanizmom a nevylučuje súkromnoprávny nárok na náhradu voči skutočnému páchateľovi ako pôvodcovi zásahu v rozsahu, v akom nebol pokrytý poskytnutou sumou zo strany štátu. Poškodenej osobe preto zákon o obetiach TČ nebráni uplatniť si zvyšnú sumu náhrady za nemajetkovú ujmu priamo voči porušiteľovi. Považovať tak sumu odškodnenia v zákone o obetiach TČ za akýsi horný limit nemajetkovej ujmy vo všeobecnosti nemožno považovať za správne.“ Uvedené rozhodnutie je podľa súdu plne aplikovateľné aj na tu prejednávaný prípad.

47. Z K argumentácii žalovanej, že sa jedná o súbeh nárokov s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 426/2014 z 1.4.2015 súd uvádza, že v danom prípade si žalobkyňa uplatňuje dva nároky na základe iných skutkových tvrdení, kým v konaní sp. zn. K2-20C/70/2020 si žalobkyňa

uplatňuje nárok na náhradu za vytrpené bolesti spôsobené uvedeným lekárskym zákrokom, ktoré sa odškodňujú podľa zákona č. 437/2004 Z.z., v tomto konaní si žalobkyňa uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej zas v neoprávnenom zásahu do jej fyzickej, telesnej integrity, ktorým bola zasiahnutá jej osobnosť (zložky osobnosti). Z tohto dôvodu súd nepovažoval návrh na prerušenie tohto konania do skončenia konania pod sp. zn. K2-20C/70/2020 za dôvodný a z tohto dôvodu návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol (§ 162 ods. 3 CSP).

48. O lehote na splnenie povinnosti uloženej rozsudkom súd rozhodol v súlade s § 232 ods. 3 CSP.

49. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
50. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.
51. O nároku na náhradu trov konania súd v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP rozhodol tak, že žalobkyni, ktorá bola v konaní plne úspešná súd priznal proti neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania bude rozhodnuté v lehote do 60 dní po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). Súd zároveň uvádza, že nevzhliadol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (358 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.